6496 - KÜÇÜK YAŞTA ÖLEN ÇOCUKLAR CENNETTE Mİ YOKSA CEHENNEMDE Mİ OLURLAR?

Soru

Buluğ (ergenlik) çağına ermeden ölen çocukların hepsi mi cennete girecekler? Yoksa babaları müslüman çocuklar mı sadece cennete girecekler?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Bu konunun iki makamda değerlendirilmesi gerekir:

Birincisi: Buluğ çağına ermeden ölen müslümanların çocuklarının varacağı yer.

İkincisi: Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocuklarının varacağı yer.

Buluğ çağına ermeden ölen müslümanların çocuklarının varacağı yere gelince, İbn-i Kesîr -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Mü'minlerin çocuklarına gelince, bu konuda âlimler arasında hiçbir görüş ayrılığı yoktur.Nitekim Kadı Ebu Ya'lâ b. el-Firâ el-Hanbelî, İmam Ahmed'in şöyle dediğini nakletmiştir: Onların cennetlik oldukları konusunda ihtilaf edilmez. Bu, âlimler arasında meşhur olan görüştür. Biz de -inşaallah- bu görüşü kesin olarak ifâde ederiz." ("Büyük Kur'an Tefsiri"; c: 3, s: 33).

İmam Ahmed -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Müslümanların çocuklarının cennetlik oldukları konusunda hiç şüphe edilir mir"

Yine, İmam Ahmed -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Müslümanların çocuklarının cennetlik oldukları konusunda (âlimler arasında) hiçbir görüş ayrılığı

yoktur?" (İbn-i Kayyim'in, "Sünen-i Ebî Dâvud Hâşiyesi"; c: 7, s: 83).

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- de bu konuda şöyle demiştir:

"Sözüne itibar edilen müslüman âlimler, müslümanların çocuklarından her kim küçük yaşta ölmüşse, onun cennetlik olduğu konusunda ittifak etmişlerdir.Çünkü o çocuk dînen mükellef (sorumlu) değildir." (Nevevî; "Sahih-i Müslim Şerhi"; c: 16, s: 207).

Kurtubî -Allah ona rahmet etsin- de bu konuda şöyle demiştir:

"Müslümanların çocuklarının cennetlik olduklarını söylemek, âlimlerin çoğunluğunun görüşüdür."

"Bazı âlimler, müslümanların çocuklarının cennetlik oldukları konusunda görüş ayrılığı olduğunu inkâr etmişlerdir." (Kurtubî; "et-Tezkira"; c: 2, s: 328).

İkincisi: Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocuklarının varacağı yere gelince, islâm âlimleri bu konuda şu görüş ayrılığına varmışlardır:

1. Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocuklarının hepsi cennettedirler.Bazı âlimler ise onların A'raf üzerinde olacaklarını söylemektedirler.Bu sözün aslı, onlar cennettedirler. Çünkü A'râf ehlinin hâli budur. Bu, ilim ehlinin çoğunluğunun görüşüdür. Nitekim İbn-i Abdil-Ber -Allah ona rahmet etsin- "et-Temhîd", c: 18, s: 96'da onlardan böyle nakletmiştir.

Bu görüşte olanların delilleri (dayanakları):

a). Semura b. Cundub'un -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadistir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, İbrahim -aleyhisselâm-'ın yanında (buluğ çağına ermeden ölen) müslümanların çocukları ile müşriklerin çocuklarını birlikte görmüştür. (Bkz: Buhârî; hadis no: 6640).

b). Sarîm oğulları kabilesinden Muâviye'nin kızı Hasnâ'dan rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

حَدَّثَنَا عَمِّي قَالَ: قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم مَنْ فِي الْـجَنَّةِ؟ قَالَ: النَّبِيُّ فِي الْـجَنَّةِ، وَالشَّهِيدُفِي الْـجَنَّةِ، وَالْـمَوْلُودُ فِي الْـجَنَّةِ، وَالْوَئِيدُ فِي الْـجَنَّةِ

[رواه أحمد وضعفه الألباني في ضعيف الجامع]

"Amcam (Eslem b. Selîm) bana anlattı. Dedi ki:

- Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e: Kimler cennettedir? diye sordum.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

-Peygamber cennettedir. Şehit cennettedir. Yeni doğan çocuk cennetedir. Diri diri toprağa gömülen çocuk cennettedir." (İmam Ahmed Müsnedi; c. 5, s: 409. Ancak Elbânî, "Daîfu'l-Câmi'"de hadisin zayıf olduğunu belirtmiştir. Hadis no: 5997).

2. Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocukları, babaları ile birlikte cehennemde-dirler. Kadı Ebu Ya'lâ, bu sözün İmam Ahmed'e âit olduğunu söylemiştir. Ancak Şeyhul-İslâm İbn-i Teymiyye,Ebu Ya'lâ'nın, bu sözü İmam Ahmed'e nisbet etmekle büyük hata ettiğini söylemiştir. (Bkz: İbn-i Kayyim; "Sünen-i Ebî Dâvud Hâşiyesi"; c: 7, s: 87).

Bu görüşte olanların delilleri (dayanakları):

a) Seleme b. Kays el-Eşcaî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğna göre, o şöyle demiştir:

((أَتَيْتُ أَنَا وَأَخِي النَّبِيَّ ^ فَقُلْنَا: إِنَّ أُمَّنَا (مُلَيْكَةَ) مَاتَتْ فِي الْـجَاهِلِيَّةِ، وَكَانَتْ تَقْرِي الضَّيْفَ، وَ تَصِلُ الرَّحِمَ، وَأَنَّهَا وَأَدَتْ أُخْتًا لَنَا فِي الْـجَاهِلِيَّةِ لَـمْ تَبْلُغِ الْـحِنْثَ. فَقَالَ: الْوَائِدَةُ وَالْـمَوْءُودَةُ فِي النَّارِ، إِلَّا أَنْ تُدْرِكَ الْوَائِدَةُ الْإِسْلَامَ فَتُسْلِمَ.)) [رواه أحمد وحسنه الحافظابن كثير وابن عبد البر]

"Ben ve kardeşim, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek:

- (Ey Allah'ın elçisi!) Annemiz (Müleyke) câhiliye döneminde öldü.Annemiz misafirine ikramda bulunur, yakın akrabaları ziyâret eder ve onlara iyilikte bulurdu. (Bu yaptığı iyilikler kendisine bir fayda verir mi?) Fakat câhiliye döneminde henüz buluğ çağına ermeyen bir kız kardeşimiz vardı onu diri diri toprağa gömmüştü.

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Kız çocuğunu diri diri toprağa gömen kadın ile ve diri diri toprağa verilen kız çocuğu ateştedir.Ancak kız çocuğunu diri diri toprağa gömen kadın İslâm'a kavuşmuş ve müslüman olmuşsa, o bundan müstesnâdır." (İmam Ahmed rivâyet etmiş, İbn-i Kesîr, tefsirinde (c: 3, s: 33) hadisin hasen olduğunu belirmiştir. Ondan önce de İbn-i Abdil-Ber ("et-Temhîd"; c: 18, s: 120)'de hasen olduğunu belirtmiştir.)

b). Bu görüşte olanların dayandıkları başka hadisler de vardır. Fakat o hadisler zayıftır.

3. Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocukları hakkında susar ve onlar hakkında herhangi bir hüküm vermeyiz. Hammâd b. Seleme, Abdullah b. Mübârek ve İshak b. Râheveyh bu görüştedirler.

Bu görüşte olanların delilleri (dayanakları):

a). Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

سُئِلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم عَنْ أَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ: اللهُ إِذْ خَلَقَهُمْ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ [رواه البخاري ومسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e (küçük yaşta ölen) müşriklerin çocukları hakkında sorulduğunda şöyle buyurmuştur:

- Allah Teâlâ onları yarattığı zaman, onlar büyüyünceye kadar yaşayıp kalmış olsalar, Allah Teâlâ onların ne yapacaklarını daha iyi bilir." (Buhârî; hadis no: 1383. Müslim; hadis no: 2660).

b). Yukarıdaki hadisin bir benzeri de Ebu Hureyre'nin -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadistir.

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

سُئِلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم عَنْ أَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ: اللهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ.. [رواه البخاري ومسلم]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e (küçük yaşta ölen) müşriklerin çocukları hakkında sorulduğunda o şöyle buyurmuştur:

- (Onlar büyüyünceye kadar yaşayıp kalmış olsalar), Allah Teâlâ onların ne yapacaklarını daha iyi bilir." (Buhârî; hadis no: 1384. Müslim; hadis no: 2659).

4. Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocukları hakkında bazı âlimler: Onlar cennet ehlinin hizmetçileridir, demişlerdir.

Şeyhul-İslâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu görüş hakkında şöyle demiştir:

"Bu sözün aslı yoktur." ("Mecmuû'l-Fetâvâ"; c: 4, s: 279).

Ben derim ki: Bu konuda Taberânî ve Bezzâr'dan rivâyet olunan bir hadis gelmiştir. Fakat hadis âlimleri, bu hadisi zayıf olarak değerlendirmişlerdir. Bu âlimlerden birisi de Hâfız İbn-i Hacer'dir.(BKz: "Fethu'l-Bârî"; c: 3, s: 246).

5. Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocukları kıyâmet günü imtihan olunurlar. Onlardan Allah Teâlâ itaat eden, cennete girecek, karşı gelen ise cehenneme girecektir. Bu, ehl-i sünnet ve'l-cemaat âlimlerinin büyük bir çoğunluğunun görüşüdür.

Nitekim bunu onlardan Ebu'l-Hasan el-Eş'arî nakletmiştir. Bu aynı zamanda Beyhakî ve bazı müctehid âlimlerin görüşüdür.Şeyhul-İslâm İbn-i Teymiyye de bu görüşe meyletmiş ve şöyle demiştir:

"Bu, İmam Ahmed'in bu konudaki sözlerinin gereğidir."

Hâfız İbn-i Kesîr de bu görüşü daha tercihli bulmuş ve şöyle demiştir:

"Bu görüş, bütün delileri biraraya getirmektedir. Nitekim bu konuda geçen ve birbirini destekleyip başka yollardan gelen hadisler, bunu açıkça göstermiştir." (Bkz: İbn-i Kesîr Tefsiri; c: 3, s: 31).

Bu görüşte olanların delilleri (dayanakları):

a). Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

يُؤْتَى بِأَرْبَعَةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: بِالْـمَوْلُودِ، وَبِالْـمَعْتُوهِ، وَبِمَنْ مَاتَ فِي الْفَتْرَةِ، وَالشَّيْخِ الْفَانِي، كُلُّهُمْ يَتَكَلَّمُ بِحُجَّتِهِ، فَيَقُولُ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِعُنُقٍ مِنَ النَّارِ: أُبْرُزْ، فَيَقُولُ لَـهُمْ: إِنِّي كُنْتُ أَبْعَثُ إِلَى عِبَادِي رُسُلاً مِنْ أَنْفُسِهِمْ، وَإِنِّي رَسُولُ نَفْسِي إِلَيْكُمْ، اُدْخُلُوا هَذِهِ [أَيِ النَّارَ]، فَيَقُولُ مَنْ كُتِبَ عَلَيْهِ الشَّقَاءُ: يَا رَبِّ! أَنَّى نَدْخُلُهَا وَمِنْهَا كُنَّا نَفِرُّ؟ قَالَ: وَمَنْ كُتِبَ عَلَيْهِ السَّعَادَةُ يَمْضِي فَيَقْتَحِمُ فِيهَا مُسْرِعًا، قال: فَيَقُولُ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَنْتُمْ لِرُسُلِي أَشَدُّ تَكْذِيبًا وَمَعْصِيَةً، فَيَدْخُلُ هَؤُلاَءِ الْـجَنَّةَ، وَهَؤُلاَءِ النَّارَ . [رواه أبو يعلى وصححه الألباني في السلسلة الصحيحة]

"Kıyâmet günü dört kişi (Allah'ın huzuruna) getirilir. (Bunlar): Yeni doğan çocuk, deli (aklını yitirmiş) kimse, fetret döneminde (iki peygamber arasındaki dönemde kalan ve kendisine bir peygamber veya uyarıcı gönderilmeden) ölen kimse ve çok yaşlandığı için bunayan kimse. Hepsi de tek tek mazeretini (gerekçesini) anlatır. Rab Tebâreke ve Teâlâ cehennemde azap çekmekte olan bu kimselere: Ortaya çıkın, diye emreder. Ardından onlara şöyle buyurur: Ben (dünyada iken) kullarıma, kendilerinden olan kimseleri elçiler (peygamberler) olarak gönderirdim ve şimdi ben, size gönderilen kendimin elçisiyim. (ben şimdi sizinle aracısız olarak konuşuyorum.) Haydi bu ateşe girin, der. Bunun üzerine hakkında şekâvet (cehennem) ehlinden olması yazılan (takdir edilen) kimse:

- Ey Rabbim! Biz, dünyada o ateşten kaçarken şimdi nasıl ona gireriz? dedi.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

Hakkında saadet (cennet) ehlinden olması yazılan (takdir edilen) kimse, devam edecek ve hızla o ateşe girer.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

- Bunun üzerine Allah Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyurur:

- Siz, elçilerimi (peygamberlerimi) yalanlama ve onlara karşı gelme konusunda (dünyada yalanlayan ve onlara karşı gelenlerden) daha şiddetlisiniz.Bunlar (Allah Teâlâ'ya itaat edip kendilerini hızla cehenneme atanlar) cennete girerler, şunlar (Allah Teâlâ karşı gelerek kendilerini cehenneme atmayanlar) da cehenneme girerler." (Ebu Ya'lâ; hadis no: 4224. Elbânî; "Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha"; c: 5, s: 603, hadis no: 2468)

Hâfız İbn-i Kesîr -Allah ona rahmet etsin hadis, başka anlamda birçok şekilde rivâyet olunduğunu zikretmiştir. (Bkz: İbn-i Kesîr Tefsiri; c: 3, s: 29-31)

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu,görüşlerin en adâletlisi ve olup delilleri biraraya getirmekte ve hadisler birbiriyle bu bölümde ittifak etmektedir.

Buna göre, buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocuklarının bir kısmı -Semura b. Cundub'un hadisinde olduğu gibi- cennette olacak, bir kısmı da -Âişe'nin hadisinde olduğu gibi- cehennemde olacaktır. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in cevabı buna delil teşkil etmektedir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[اللهُ إِذْ خَلَقَهُمْ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ] رواه البخاري ومسلم

"Allah Teâlâ onları yarattığı zaman, onlar büyüyünceye kadar yaşayıp kalmış olsalar, Allah Teâlâ onların ne yapacaklarını daha iyi bilir." (Buhârî; hadis no: 1383. Müslim; hadis no: 2660).

Bilindiği gibi, Allah Teâlâ'nın onlar hakkındaki ezelî ilmi vuku bulmadıkça, bu ilmi sebebiyle onlara azap etmez.O, vuku bulan ilmine göre ancak azabı hak edene azap eder.Bu ilmin vuku bulması, âhiret yurdunda ortaya çıkacaktır.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

[اللهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ.] رواه البخاري ومسلم

"(Onlar büyüyünceye kadar yaşayıp kalmış olsalar), Allah Teâlâ onların ne yapacaklarını daha iyi bilir." (Buhârî; hadis no: 1384. Müslim; hadis no: 2659).

Sözü, şayet onlar yaşasalardı, yapacak oldukları amelleri bildiğine ve imtihan vaktinde kendisine itaat edenin, şayet dünyada yaşamış olsaydı kendisine itaat eden kimselerden olacağına ve imtihan vaktinde kendisine karşı gelenin, şayet dünyada yaşamış olsaydı, kendisine karşı gelen kimselerden olacağına işâret etmektedir. Bu ise, Allah Teâlâ'nın, vuku bulmayan, fakat vuku bulsaydı nasıl olacağı konusundaki ilmi ile bağlantılı olduğuna delildir.

Yine de en doğrusunu Allah Teâlâ bilir." (Bkz: İbn-i Kayyim; "Sünen-i Ebî Dâvud Hâşiyesi"; c: 7, s: 87).

Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocuklarının cennette veya cehennemde oldukları konusunda yukarıda geçen bazı hadisler, tercih ettiğimiz görüşe ters düşmez ve bu durum karmaşık olmaz.

Nitekim İbn-i Kesîr -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"İmtihan ile ilgili olan hadisler, ondan daha hususidir. Bu sebeple Allah Teâlâ, (ezelî ilmiyle kıyâmet günü imtihanda) kendisine itaat edeceğini bildiği, fıtrat üzere üzere ölen çocuğun ruhunu berzahta İbrahim -aleyhisselâm- ve müslümanların çocukları ile birlikte kılmıştır. Allah Teâlâ, (ezelî ilmiyle kıyâmet günü imtihanda) emrine icâbet etmeyeceğini bildiği, çocuğu da cehennemde kılmıştır. Nitekim imtihan hadisleri buna delâlet etmiştir. Ebu'l-Hasen el-Eş'arî bunu ehl-i sünnetten nakletmiştir." (Bkz: İbn-i Kesîr Tefsiri; c:3, s:33).

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

[اللهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ.] رواه البخاري ومسلم

"(Onlar büyüyünceye kadar yaşayıp kalmış olsalardı), Allah Teâlâ onların ne yapacaklarını daha iyi bilir." (Buhârî; hadis no: 1384. Müslim; hadis no: 2659).

Sözü, buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocukları hakkında herhangi bir hüküm vermemeye delâlet etmez.

Nitekim İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Buluğ çağına ermeden ölen kâfirlerin çocukları hakkında herhangi bir hüküm vermek-ten geri dururuz diyen kesimin delil olarak gösterdiği hadisin dikkatle incelenmesi gerekir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- onlar hakkında bir hüküm vermekten geri durma konusunda cevap vermemiştir. O,şayet dünyada yaşamış olsalardı, onların ilmini Allah Teâlâ'ya havâle etmiştir.İşte bu, onların: amel işlemedikleri halde kıyâmet günü babalarıyla nasıl birlikte olurlar? Diye sordukları sorularına cevaptır.Bu hadisin bir kısmıdır. Peygamber -sallallahu aleyhi ve

sellem- bu konudaki ilmi, Allah Teâlâ'nın ilmine havâle etmiş, fakat nerede ikâmet edecekleri veya nerede olacaklarını Allah daha iyi bilir, dememiştir. Delil, bu tâifenin mezhebine uygun değildir. (Bkz: İbn-i Kayyim; "Sünen-i Ebî Dâvud Hâşiyesi"; c: 7, s: 85).

Yine de en iyisini Allah Teâlâ bilir.